

Presentació

Estratègies i eines en educació superior és un monogràfic de la revista EDUCAR que proposa un conjunt d'investigacions que aborden pràctiques pedagògiques orientades a diferents nivells de l'educació postobligatòria en diversos contextos.

L'educació superior ofereix formació professional i resulta un pilar fonamental per al capital humà i el desenvolupament econòmic de països, organitzacions i individus. Durant els darrers anys, canvis notables han afectat l'estructura de les polítiques d'educació superior i la manera com els estudiants aprenen i afronten els reptes educatius. Un exemple clar és com el procés europeu de convergència cap a l'espai europeu d'educació superior (EEES) ha remodelat l'organització dels estudis i el procés d'ensenyament-aprenentatge. Conseqüentment, les institucions s'han vist obligades a ajustar les metodologies, les estratègies d'ensenyament-aprenentatge i l'avaluació.

Actualment, a més, les institucions d'educació superior s'enfronten al desafiament d'adaptar-se a un àmbit sociolaboral complex. En un context global dins una societat líquida, es fa imprescindible que l'individu desenvolupi el pensament crític i la capacitat d'adaptar-se a l'entorn.

La transformació de la realitat socioeducativa de les institucions d'educació superior i del seu entorn s'ha de fer amb les persones que hi estan implicades. Per tant, és inevitable repensar el paper del professorat i de l'alumnat, així com el de les estructures, les estratègies i la tecnologia a les aules. Això ha portat a plantejar nous escenaris que ajuden els estudiants a adquirir competències genèriques i transversals que seran essencials per superar els reptes plantejats per la societat del coneixement tant en l'àmbit educatiu com en el professional.

Aquest monogràfic de la revista EDUCAR recull diverses investigacions que incorporen mecanismes i eines focalitzats a desenvolupar i aplicar les competències adquirides i que tenen com a objectiu generar una educació de qualitat. Així mateix, aquests estudis inclouen estratègies i instruments que es poden aplicar als processos d'avaluació per competències i que, ahora, hi impliquen diversos agents.

La primera aportació d'aquest monogràfic, «La producció acadèmica dels titulats del postgrau d'institucions d'educació superior a Mèxic», de Teresita de Jesús Méndez Rebolledo, analitza en quina mesura la trajectòria de graduació es distingeix basant-se en la producció acadèmica, la satisfacció amb les competències adquirides, el programa educatiu i la institució. Els resultats d'aquest

estudi, fet en divuit universitats i institucions d'educació superior mexicanes, determinen la formació en el postgrau per competències científiques.

El segon article, «Portafolis digital i avaluació de les competències transversals en les pràctiques externes del grau de Pedagogia de la Universitat de Barcelona», d'Assumpta Aneas, María José Rubio i Ruth Vilà, és un estudi fet a l'alumnat de quart curs del grau de Pedagogia que cursa l'assignatura de pràctiques externes amb l'ús d'un portafolis digital. Els resultats, d'una banda, indiquen que els estudiants perceben un major nivell d'autonomia en les seves competències transversals, i de l'altra, ajuden a identificar perfils d'alumnat respecte d'aquestes percepcions.

El tercer article, «Connectar els centres de FP amb el seu entorn», d'Àngela Martín-Gutiérrez i Juan A. Morales-Lozano, planteja una investigació sobre les relacions col·laboratives mantingudes amb l'entorn des de la perspectiva dels directius. Els resultats obtinguts dels centres participants de FP reglada d'Andalusia mostren possibles models de centres en funció de les característiques de les seves col·laboracions. Paral·lelament, es proposen pautes per potenciar la col·laboració entre centres i les seves comunitats i organitzacions de referència.

El quart article, «Els entorns activocol·laboratius d'aprenentatge com a bones pràctiques en el desenvolupament de competències transversals en la formació professional de la Comunitat Autònoma Basca», d'Ana Eizagirre Sagardia, analitza com les orientacions prescriptives generals sobre competències transversals es desenvolupen a la pràctica als centres de FP de la Comunitat Autònoma Basca. L'anàlisi detallada de tres nivells de sistematització i desenvolupament institucional revela quin nivell presenta més rellevància i significació des del punt de vista del desenvolupament de les competències transversals de la FP.

El cinquè article, «Perfil motivacional en estudiants del grau de Mestre en Educació Infantil i Primària», de Daniel Garrote Rojas i Sara Jiménez Fernández, investiga les orientacions motivacionals dels estudiants del grau de Mestre en Educació Infantil i Primària de la Universitat de Castella-la Manxa i la repercussió de compaginar els estudis amb un treball remunerat. Mitjançant l'aplicació del qüestionari d'estratègies d'aprenentatge i motivació (CEAM II) es pretén identificar els factors associats a la motivació per estudiar dels participants.

El sisè article, «Els treballs de fi de grau (TFG) com a innovació a l'EEES. Una proposta de tasca col·laborativa basada en la tutoria piramidal», de M. Elena Gómez, Rocío Serrano Rodríguez, Mª Isabel Amor Almedina i Cristina A. Huertas Abril, es troba emmarcat en un projecte d'innovació docent amb l'objectiu de fomentar l'aprenentatge col·laboratiu i la tutoria piramidal en l'elaboració del TFG. Per avaluar el desenvolupament de l'aprenentatge, s'han utilitzat instruments observacionals i rúbriques per a la recollida de dades sobre l'alumnat dels graus d'Educació Infantil i Primària i cinc professores de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Còrdova.

El setè article, «Avaluació del desenvolupament competencial en l'educació superior: la perspectiva del professorat universitari», de Maite Fernández-Fer-

rer i Anna Forés, analitza els resultats derivats d'una investigació sobre l'impacte de l'avaluació educativa en el desenvolupament de competències de les primeres promocions de graduats formats en el marc de l'espai europeu d'educació superior. L'objectiu de l'estudi és aconseguir contribucions científicotècniques en relació amb la millora de la qualitat de la docència universitària.

I finalment, l'article «Relació entre el pensament crític i l'acompliment acadèmic en alumnes d'escola preparatòria», de Bianca Lucio García i Armando Vázquez Botello, investiga el nivell de pensament crític d'estudiants d'escola preparatòria d'entre 15 i 18 anys i la relació entre l'acompliment acadèmic d'alumnat amb el nivell de PC presentat. Paral·lelament, aquest estudi de tipus quantitatiu no experimental descriu les característiques més excel·lents de la mostra estudiada.

Cristina Pérez-Maldonado
Universitat Autònoma de Barcelona
Departament de Pedagogia Aplicada

